

Lausunto

Dnro / Dnr

1 (5)

26.1.2024

61/11.01.01/2022

Etelä-Suomen aluehallintovirasto/ ympäristölupavastuualue
Helsingin toimipaikka
Ratapihantie 9
PL 1
13035 AVI
kirjaamo.etela@avi.fi

Viite / Hänvisning
Lausuntopyyntö 21.12.2023, ESAVI/25001/2023

Asia / Ärende

Massax Oy (ent. Vekko Oy), Slätlidenin murskaamoalueen maa-aineslupa sekä kallion louhinnan, louheen murskauksen sekä maa-ainesten ja betonijätteen käsittelyn ympäristölupa, korkeimman hallinto-oikeuden osittain palauttama asia ESAVI/25001/2023, hakemuksen täydentäminen annetun vastineen yhteydessä, Porvoon kaupungin ympäristönsuojelun lausunto Etelä-Suomen aluehallintovirastolle

Lausuntopyyntö

Massax Oy on vastineensa (24.11.2023) yhteydessä täydentänyt hakemustaan mm. rajaamalla pohjoisen vallin sijaintia aiemmin esitetystä. Aluehallintovirasto von varannut Porvoon kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle mahdollisuuden täydentää aiemmin asiassa annettua lausuntoa 26.1.2024 mennessä.

Lausunto on pyydetty toimittamaan aluehallintovirastoon sähköisen asiointipalvelun kautta (avi.fi/sahkoiset-lomakkeet). Lausunnossa on ilmoitettava asian ESAVI/25001/2023.

Toimivalta

Lupa- ja valvontalautakunta on siirtänyt Porvoon kaupungin hallintosäännön 39 §:n nojalla ympäristönsuojelupäällikölle, ympäristöntutkimuspäällikölle ja ympäristönsuojelutarkastajille 7.3.2023 § 23 toimivaltaansa kuuluvan ympäristönsuojeluviranomaisen lausunnon tai vastineen antamisen hallinto-oikeuksille, korkeimmalle hallinto-oikeudelle, aluehallintovirastolle ja kaupunkisuunnitteluyksikölle, jos lupa- ja valvontalautakunta ei kokousaikataulunsa puitteissa pysty asiaa käsittelemään.

Lupa- ja valvontalautakunta kokoontuu 30.1.2024 eikä pysty kokousaikataulunsa puitteissa käsittelemään asiaa aikataulussa.

Täydennetyt asiakirjat ja vastine

Massax Oy on esittänyt vastineessaan ja täydennyksessä 24.11.2023 seuraavat uudet asiakirjat:

- vastaus vastine ja täydennyspyyntöön, 24.11.2023 (DOC241123)
- Porvoo Kulloo ym. osayleiskaavan alustavat tavoitteet kartalla

- Porvoo, ottamissuunnitelmaselostuksen päivitys 23.11.2023
- Seepsula_Slätliden_Lopputilanne_2023_11_22
- Seepsula_Slätliden_Lähtötilanne_2023_11_23
- Slätliden metsäalueen valokuvat + kartta
- Slätlidenin metsäalue P-12
- Seepsula_Slätliden_Leikkaukset_A_D_2023_11_23

Ympäristönsuojeluviranomaisen lausunto

Porvoon ympäristönsuojelu viittaa asiassa aiemmin jo aiemmin lausuttuun sekä toteaa lausuntonaan vastineesta ja täydennyksistä seuraavaa:

Meluselvityksen päivittäminen

Vastineessa katsotaan, että meluselvitystä ei ole tarvetta päivittää, koska pohjoinen suojavalli jää entiselleen. Hakija katsoo Sitowise Oy:n laatiman ja 17.9.2018 päivätyn selvityksen ”Meluvaikutukset, meluntorjunta ja arvio suojavallin rakentamisen ympäristövaikutuksista” olevan riittävän.

Ympäristönsuojelu katsoo, että tehty melumallinnus on puutteellinen. Mallinnuksessa ei ole lainkaan kuvattu melun osalta sitä lähtötilannetta, **mikä melutaso toiminnasta aiheutuu pohjoisen loma-asutuksen suuntaan silloin, kun suojaava seinämä pohjoiseen suuntaan on poistettu eikä edessä ole mitään suojaavaa rakennetta**. Tämä tieto on olennainen sen arvioimiseksi, tarvitaanko loma-asutuksen suojaamiseksi melulta kymmenien metrien korkuinen pysyvä valliratkaisu, kuten hakija on esittänyt? Meluselvitystä on päivitettävä tällä tiedolla sekä arviolla, minkä korkuinen maa-ainesvalli on **riittävä** meluntorjunnan kannalta. Mikäli meluselvityksen täydennys osoittaa, että vallirakenne on ylimitoitettu, on vallihanke katsottava jätteen loppusijoittamiseksi eikä jätteen hyödyntämishankkeeksi.

Ympäristönsuojelu viittaa pysyvän vallin rakentamisen ja ulkopuolelta tuotavien maa-aineksien osalta jo aiemmin esille tuomaansa sekä erityisesti korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen kohtaan 52, jossa todetaan, että **”jotta vallin rakentamisessa olisi kysymys maa-ainesjätteen hyväksyttävästä hyötykäytöstä, tästä hyötykäytöstä olisi tullut olla lupahakemuksessa riittävän yksityiskohtainen suunnitelma. Lupahakemukseen liitetyistä vallin rakennepiirustuksista, hakijan selvityksistä tai kaivannaisjättesuunnitelmasta ei käy ilmi, mihin perustuu se, että valli on rakennettava hakemuksen mukaisena. Kun otetaan huomioon valliin käytettävien maamassojen huomattava määrä, vallin pituus, leveys ja korkeus, korkein hallinto-oikeus pitää selvänä, että maa-ainesjätteen sijoittamista vallirakenteeseen tässä laajuudessa ei ole pidettävä jätteen hyödyntämisenä.”**

Meluselvityksen päivittäminen ja vallin esitetyn koon tarpeen osoittaminen (meluntorjunnan takia) on edellä mainituista syistä välttämätöntä eikä tehty meluselvitys ole riittävä. Tätä ennen vallin rakentamista ei voida käsitellä jätteen hyödyntämishankkeena.

Meluselvitykseen ei ole merkitty selkeästi eri ilmiansuunnissa olevia lähimpiä häiriintyviä kohteita. Lähimmät häiriintyvät kohteet (asuinrakennukset, loma-asutus) ja niiden etäisyys murskaimesta on täydennettävä meluselvitykseen.

Hulevesiselvityksen päivittäminen

Hakija katsoo, että Sitowise Oy:n 17.9.2018 laatima hulevesien hallintasuunnitelma on edelleen riittävä. Hakija toteaa vastineessa, että louhinta toteutetaan siten, että pohjaan jää 1–2 metriä irtilouhittua kalliota, jolloin louhosalue toimii hulevesialtaana ja suodattimena.

Ympäristönsuojelu toteaa, että Sitowise Oy:n hulevesien hallintasuunnitelma on suurpiirteinen eikä siinä ole esimerkiksi esitetty, mihin laskelmaan perustuu esitetty altainen koko. Suunnitelmaan ei sisälly laskelmaa riittävästä viivytyksestä eikä siinä ole esitetty, kuinka paljon suunnitellun vallin ja louhinta-alueen alueelta arvioidaan muodostuvan hulevesiä. Hallintasuunnitelmassa on myös oltava kaa-
viokuva molempien altainen rakenteesta sekä seikkaperäinen suunnitelma ja detaljikuva siitä, miten vesien johtaminen altaista eteenpäin toteutetaan hallitusti ja siten, että hienoainesta ei missään olosuhteissa purkaudu hallitsemattomasti alapuoliseen vesistöön. Hulevesien käsittely aina on suunniteltava hankekohtaisesti ja kyseisen suunnittelun erityispiirteet huomioiden. Tässä tapauksessa on turvattava Mossakärrensäckeniin taimenkannan elinolosuhteet ja suunnittelutyö on tehtävä tämä huomioiden. Hulevesisuunnitelmaa ei voi pitää riittävänä eikä ajantasaisena ja sitä on päivitettävä.

Hulevesien tarkkailun osalta ympäristönsuojelu katsoo, että Mossakärrensäckeniin hulevesiä purkavien toimijoiden (Rosk´n Roll Oy Ab, Massax) vesistö tarkkailu tulee toteuttaa yhteistarkkailuna kokonaisvaikutuksien arvioimiseksi. Ympäristönsuojelu perustelee kantaansa toteamalla, että myös AMS Kiviainespalvelut Oy suunnittelee Mossakärrensäckeniin vaikuttavaa läjitystoimintaa lähelle Massax Oy:n suunnittelualuetta. Yhteistarkkailu on ainoa keino selvittää toimintojen yhteisvaikutukset alapuoliseen vesistöön.

Osayleiskaavatyön luontoselvitykset (Slåtledenin metsäalue ja Mossakärrensäckeni)

Hakija viittaa 2018 tehtyyn kirjoverkkoperhosen lisääntymispaikkaselvitykseen, jonka mukaan suunnitellun suojavallin alueella ei ole kyseisen lajin kantaa. Selvityksen tueksi hakija on käynyt paikalla kuvaamassa 2.11.2023 ja liittänyt kuvat vastineeseen.

Ympäristönsuojelu on tutustunut tehtyyn selvitykseen, joka on toteutettu Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt, Nieminen & Ahola (toim.) ohjeistuksen mukaisesti, eikä sen mukaan suunnitellun vallin alueella esiintynyt kirjoverkkoperhosia 2018, kuten hakijakin on todennut.

Hakijan toimittamista, 2.11.2023 otetuista, valokuvista ympäristönsuojelu toteaa, että niiden perusteella ei voida tehdä mitään johtopäätöksiä kirjoverkkoperhosen esiintymisestä tai puuttumisesta suunnitellun suojavallin alueella, koska myöhään syksyllä otetut valokuvat eivät täytä asianmukaisen perhosselvityksen menetelmiä. Niemisen ja Aholan (toim.) 2018 ohjeistuksen mukaan ”Esiintymisselvitys tulee tehdä lajin toukkavaiheessa elokuun lopussa – syyskuun ensimmäisellä puoliskolla, jolloin toukkapesät ovat helpoimmin havaittavissa. Löydetyt seitit tulee varmistaa kirjoverkkoperhosen tekemiksi suoralla havainnolla eli joko toukkia, toukkanahkoja ja/tai ulosteita pitää olla näkyvissä.”

Ympäristönsuojelun tietojen mukaan Rännarstenin ja Slåtleden alueelta on tehty kaikkiaan kolme selvitystä kirjoverkkoperhosen esiintymisestä.

Esiintymisselvitysten mukaan kirjoverkkoperhosta on todettu esiintyvän jo toteutuneen Rännarstenin ottoalueen (kiinteistöt 638-444-2-2 ja 638-444-6-1) lou-

naisosassa (Parkko 2018). Lisäksi lajia on esiintynyt suunnitellusta vallialueesta (kiinteistö 638-470-9-6) luoteeseen olevalla alueella (Kullberg 2016, Kullberg 2018). Kiinteistöjen (638-444-6-1 ja 638-470-9-6) väliin jää suunniteltu 27,15 hehtaarin suuruinen ottoalue (kiinteistö 638-470-15-20), josta kirjoverkkoperhosen esiintymistä ei ole selvitetty lainkaan. Kirjoverkkoperhosen tiedetään vaihtavan lisääntymispaikkaa elinympäristöjen muuttuessa (Parkko 2018) ja tuoreimmat selvitykset ovat vuodelta 2018. Rännarstenin ottoalueen kiinteistöiltä tehdyssä selvityksessä (Parkko 2018) todetaan myös, että kangasmaitikkaa kasvavia kirjoverkkoperhoselle sopivia lisääntymishabitaatteja on myös naapurikiinteistöjen puolella. Lisäksi selvityksessä todetaan, että perhosen kartoittaminen laajemmalla alueella antaisi paremman kuvan selvityksessä löydetyn lisääntymisalueen merkityksestä koko Rännarstenin alueen kirjoverkkoperhosopulaatiolle.

Edellä mainituin perustein ympäristönsuojelu katsoo, että kirjoverkkoperhosen esiintymisestä tulee tehdä uusi nykytilannetta vastaava kokonaisvaltainen selvitys suunnitellun suojavallin sekä suunnitellun ottoalueen alueilta. Mikäli toiminnalla voi olla vaikutusta lähialueiden mahdollisiin kirjoverkkoperhosesiintymiin, tulee lajin esiintyminen selvittää näiltä osin myös lähialueilta.

Viitattut selvitykset:

- Kullberg, 2016: Kirjoverkkoperhosen esiintyminen Slåttilidenin murskaamoalueen ympäristössä 2016
- Kullberg, 2018: Kirjoverkkoperhosen lisääntymispaikkaselvitys Slåttilidenin suunnitellun suojavallin alueella
- Parkko, 2018: Porvoon Rännarstenin murskaamon louhinta-alueen laajennukseen liittyvä kirjoverkkoperhosselvitys

Mossakärnsbäckenin osalta hakija on todennut, että ottoalueesta lähtevä hulevesi todennäköisesti kirkastaa veden väriä, koska hulevesi ei ole humuspitoista. Saman on arvioitu koskevan suojavallin hulevesialtaasta valuvia hulevesiä. Vastineessa on lopuksi todettu, että hulevedet valuvat suoalueen läpi, ennen kuin ne saavuttavat varsinaisen Mossakärnsbäckenin.

Ympäristönsuojelu toteaa, että aktiivisessa käytössä olevan maa-ainesjätteen loppusijoitusalueelta tai kalliokiviaineksen ottoalueelta maastoon purkautuva vesi ei lähtökohtaisesti ole kirkasta eikä sillä ole kirkastavaa vaikutusta alapuoliseen vesistöön kuten hakija esittää. Maa-ainesjätteen loppusijoitusalueelta tai kalliokiviaineksen ottoalueelta maastoon purkautuva vesi sisältää aina esim. sateen irrottamaa, kallion pinnassa olevaa hienoaainesta kuten savea tai murskauspölyä. Myös humusaines liikkuu valumaveden mukana, mikäli läjitetty maa-aines sisältää humusta. Ympäristönsuojelun katsoo, että hulevesien käsittelyyn ja niskaajien vesien viivyttämiseen ennen maastoon johtamista on kiinnitettävä erityistä huomiota, kuten ympäristönsuojelu jo aiemmin totesi. Tarvittavien viivyttämisten koon mitoituksen on perustuttava tarkkaan ennakkolaskentaan ja altaiden riittävän koon mitoituksessa on huomioitava myös rankkasateet. Hienoaainesta ei saa kulkeutua Mossakärnsbäckeniin.

Jälkihoitosuunnitelman päivitys ja vakuusesitys

Hakija on esittänyt vastineessa, että kohteen ensisijainen loppukäyttö tulee olemaan varastointi- ja logistiikka-alue, kuten Porvoon kaupungin Kilpilahti-Kulloo-Mickelsbölen osayleiskaavan alustavissa tavoitteissa on esitetty. Mikäli louhosaluetta ei käytetä varasto- ja logistiikka-alueena, luiskataan länsi-, pohjois- ja itäreunat kaltevuuteen 1:2. Pohjalle ajetaan irtilouhinnan päälle murskekerros si-

